EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 24.5.2023
COM(2023) 603 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Tjekkiets nationale reformprogram for 2023 og med Rådets udtalelse om Tjekkiets konvergensprogram for 2023

{SWD(2023) 603 final}

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Tjekkiets nationale reformprogram for 2023 og med Rådets udtalelse om Tjekkiets konvergensprogram for 2023

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker[1], særlig artikel 9, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer[2], særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241[3] om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelsen af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af EU. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester bidrager den til den økonomiske og sociale genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, som navnlig skal fremme den grønne og den digitale omstilling og gøre medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i EU og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for

[1] EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.
[2] EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25.
[3] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten blev i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført den 30. juni 2022.

(2) Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023[4], som markerede starten på det europæiske semester 2023 for samordning af de økonomiske politikker. Det Europæiske Råd godkendte den 23. marts 2023 prioriteterne i undersøgelsen, som er struktureret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2023, hvori Tjekkiet blev udpeget som en af de medlemsstater, som kan være påvirket eller kan være i risiko for at blive påvirket af ubalancer, og for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet, som Rådet vedtog den 16. maj 2023, samt forslaget til den fælles rapport om beskæftigelsen 2023 med en analyse af gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder, som Rådet vedtog den 13. marts 2023.

(3) Selv om EU's økonomier udviser bemærkelsesværdig modstandsdygtighed, har den geopolitiske kontekst fortsat en negativ indvirkning. EU står last og brast med Ukraine og har i sin økonomiske og socialpolitiske dagsorden fokus på dels at mindske de negative konsekvenser af energichok for både sårbare husholdninger og virksomheder på kort sigt, dels at fortsætte bestræbelserne på at gennemføre den grønne og den digitale omstilling, støtte bæredygtig og inklusiv vækst, sikre makroøkonomisk stabilitet og øge modstandsdygtigheden på mellemlang sigt. Der fokuseres i høj grad også på at øge EU's konkurrenceevne og produktivitet.

(4) Den 1. februar 2023 offentliggjorde Kommissionen meddelelsen "En industriplan for den grønne pagt til den CO_2-neutrale tidsalder"[5] for at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet. Planen supplerer den igangværende indsats under den europæiske grønne pagt og REPowerEU. Den har til formål at skabe et gunstigere miljø for at øge EU's produktionskapacitet inden for de nettonulteknologier og -produkter, der er nødvendige for at nå EU's ambitiøse klimamål, samt at sikre adgang til relevante kritiske råstoffer, herunder ved diversificering af forsyninger, korrekt udnyttelse af geologiske ressourcer i medlemsstaterne og maksimering af genanvendelsen af råstoffer. Planen er baseret på fire søjler, nemlig forudsigelige og forenklede lovgivningsmæssige rammer, hurtigere adgang til finansiering, forbedring af færdigheder og åben handel med henblik på modstandsdygtige forsyningskæder. Den 16. marts 2023 offentliggjorde Kommissionen også meddelelsen "EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030"[6], der er bygget op omkring ni gensidigt forstærkende indsatsområder og målet om at arbejde hen imod en vækstfremmende lovgivningsramme. I meddelelsen opstilles politiske prioriteter med henblik på aktivt at sikre strukturelle forbedringer, målrettede investeringer og lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på EU's og medlemsstaternes konkurrenceevne på lang sigt. Nedenstående henstillinger hjælper med at opfylde disse prioriteter.

---

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

(5) I 2023 fortsætter det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker med at udvikle sig i overensstemmelse med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt i de senere år. De landespecifikke henstillinger fra 2019, 2020 og 2022 er fortsat yderst relevante for genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241.

(6) REPowerEU-forordningen[7], der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på en hurtig udfasning af EU's afhængighed af import af russiske fossile brændstoffer. Dette vil bidrage til energisikkerhed og diversificering af EU's energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringskapaciteten og energieffektiviteten. Forordningen giver medlemsstaterne mulighed for at tilføje et nyt REPowerEU-kapitel til deres nationale genopretnings- og resiliensplaner for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene. De vil også bidrage til at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri som skitseret i industriplanen for den grønne pagt til den CO_2-neutrale tidsalder og til at imødekomme de energirelaterede landespecifikke henstillinger, der blev udstedt til medlemsstaterne i 2022, og som måtte blive udstedt i 2023. Med REPowerEU-forordningen indføres der en ny kategori af ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte, der stilles til rådighed for medlemsstaterne til finansiering af nye energirelaterede reformer og investeringer inden for rammerne af deres genopretnings- og resiliensplaner.

(7) Den 8. marts 2023 vedtog Kommissionen en meddelelse om finanspolitiske retningslinjer for 2024. Den har til formål at støtte udarbejdelsen af medlemsstaternes stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning[8]. Kommissionen mindede om, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul deaktiveres ved udgangen af 2023. Den opfordrede til i 2023 og 2024 at føre en finanspolitik, der sikrer en holdbar gæld på mellemlang sigt og øger den potentielle vækst på en bæredygtig måde. Medlemsstaterne blev opfordret til i deres stabilitets- og konvergensprogrammer 2023 at redegøre for, hvordan deres finanspolitiske planer vil sikre, at referenceværdien for underskuddet på 3 % af BNP overholdes, og at gælden nedbringes troværdigt og konstant eller holdes på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at udfase de nationale finanspolitiske foranstaltninger, der er indført for at beskytte husholdninger og virksomheder mod energiprischokket, begyndende med de mindst målrettede. Den præciserede, at hvis det bliver nødvendigt at forlænge støtteforanstaltninger på grund af et fornyet pres på energipriserne, bør medlemsstaterne i langt højere grad end tidligere målrette sådanne foranstaltninger mod sårbare husholdninger og virksomheder. Kommissionen foreslog, at de finanspolitiske henstillinger skulle kvantificeres og differentieres og formuleres på grundlag af de primære nettoudgifter som foreslået i dens meddelelse om

[7] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1).

[8] COM(2023) 141 final.

retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU[9]. Den henstillede, at alle medlemsstaterne fortsat bør beskytte nationalt finansierede investeringer og sørge for at anvende midlerne fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde effektivt, navnlig i lyset af målsætningerne for den grønne og den digitale omstilling og om øget modstandsdygtighed. Kommissionen påpegede, at den i overensstemmelse med de gældende regler vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023.

(8) Den 26. april 2023 fremsatte Kommissionen lovgivningsforslag med henblik på at gennemføre en omfattende reform af reglerne for økonomisk styring i EU. Hovedformålet med forslagene er at styrke holdbarheden af den offentlige gæld og fremme bæredygtig og inklusiv vækst i alle medlemsstater gennem reformer og investeringer. Forslagene skal give medlemsstaterne mere kontrol over tilrettelæggelsen af deres mellemfristede planer, samtidig med at der indføres en strengere håndhævelsesordning til at sikre, at medlemsstaterne opfylder tilsagnene i deres mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag. Det er hensigten at afslutte lovgivningsarbejdet i 2023.

(9) Den 1. juni 2021 indgav Tjekkiet sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingskriterierne i bilag V til forordningen. Den 8. september 2021 vedtog Rådet en afgørelse om godkendelse af vurderingen af Tjekkiets genopretnings- og resiliensplan[10]. Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har truffet en afgørelse om, at Tjekkiet på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet.

(10) Den 13. april 2023 forelagde Tjekkiet sit nationale reformprogram 2023 og den 28. april 2023 sit konvergensprogram 2023 i overensstemmelse med artikel 8, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1466/97. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen. Det nationale reformprogram 2023 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Tjekkiets halvårlige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af genopretnings- og resiliensplanen.

(11) Den 24. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Tjekkiet 2023[11]. Heri foretages der en vurdering af Tjekkiets fremskridt med gennemførelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet mellem 2019 og 2022, og der gøres status over Tjekkiets gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer.

---

9 COM(2022) 583 final.

10 Rådets gennemførelsesafgørelse af 8. september 2021 om godkendelse af vurderingen af Tjekkiets genopretnings- og resiliensplan (ST 11047/21, ST 11047/21 ADD 1, ST 11047/21 COR 1).

11 SWD(2023) 603 final.

Rapporten indeholder også en vurdering af Tjekkiets fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af EU's overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af FN's mål for bæredygtig udvikling.

(12) Kommissionen har foretaget en dybdegående undersøgelse for Tjekkiet i henhold til artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011 og offentliggjort resultatet heraf den 24. maj 2023[12]. Den konkluderede, at Tjekkiet ikke er berørt af makroøkonomiske ubalancer. Sårbarhederne vedrører navnlig priskonkurrenceevnen og boligpriserne, men synes at være begrænsede fremover, da husholdningsgælden er begrænset, og inflationen forventes at falde betydeligt hurtigere end EU-gennemsnittet. Økonomien blev kraftigt påvirket af energiprischokket med en kraftig stigning i inflationen. En slap finanspolitisk kurs siden pandemien har også medvirket til at øge inflationen. Selv om det samlede prispres fortsat er højt, forventes omkostningskonkurrenceevnen at stige delvist fremover som følge af faldende energipriser, uden at der er umiddelbare eksterne udfordringer med hensyn til holdbarheden. Inflationen forventes at falde betydeligt hurtigere end EU-gennemsnittet. Hvis inflationen varer ved, kan det imidlertid udgøre en vis risiko for Tjekkiets konkurrenceevne. Den seneste tids forværring af de løbende poster kræver nøje overvågning fremover. I de seneste år er boligefterspørgslen steget kraftigt som følge af lave renter, høj indkomstvækst og lempede makroprudentielle foranstaltninger, og udbuddet af boliger har ikke holdt trit. Boligpriserne steg kraftigere under pandemien, men begyndte at aftage i midten af 2022 som følge af højere renter og strengere lånebetingelser. Risikoen for en betydelig korrektion af boligpriserne synes imidlertid at være lav, husholdningsgælden er begrænset, og banksektoren er sund; en fortsat begrænset udbudsreaktion på mellemlang sigt vil ikke desto mindre fortsat presse priserne op. Der er behov for en fortsat indsats for at dæmme op for inflationen. En hurtig nedbringelse af inflationen kræver en kraftig opbremsning i væksten i efterspørgslen, hvilket igen kan opnås ved hjælp af en tilstrækkelig stram penge- og finanspolitik.

(13) Ifølge data, som er valideret af Eurostat[13], faldt Tjekkiets offentlige underskud fra 5,1 % af BNP i 2021 til 3,6 % i 2022, mens den offentlige gæld steg fra 42,0 % af BNP ved udgangen af 2021 til 44,1 % ved udgangen af 2022. Den 24. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen en rapport i medfør af artikel 126, stk. 3, i TEUF[14]. I rapporten redegøres der for budgetsituationen i Tjekkiet, eftersom landets offentlige underskud i 2022 oversteg traktatens referenceværdi på 3 % af BNP. I rapporten blev det konkluderet, at underskudskriteriet ikke var opfyldt. Kommissionen foreslog i overensstemmelse med sin meddelelse af 8. marts 2023[15] ikke at indlede nye procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud i foråret 2023. Kommissionen erklærede til gengæld, at den vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af de endelige data for 2023. Tjekkiet bør tage hensyn til dette i gennemførelsen af sit budget for 2023 og i udarbejdelsen af sit budget for 2024.

(14) Den offentlige saldo er blevet påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er vedtaget for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. I 2022 omfattede de indtægtsreducerende foranstaltninger en reduktion

[12] SWD(2023) 628 final.
[13] Eurostats Euroindikatorer, 47/2023, 21.4.2023
[14] COM(2023) 631 final, 24.5.2023.
[15] COM(2023) 141 final, 8.3.2023.

af afgifterne på benzin og diesel, annullering af vejafgiften for virksomheder og en nedsættelse af det bidrag til vedvarende energi, som slutbrugerne betaler. De udgiftsforøgende foranstaltninger omfattede et éngangsbidrag til energiregningerne (den såkaldte "sparetakst"), støtte til virksomheder, der er påvirket af høje energipriser, og en éngangsydelse for børn. Kommissionen anslår nettobudgetomkostningerne ved disse foranstaltninger til 0,7 % af BNP i 2022. Den offentlige saldo er også blevet påvirket af budgetudgifterne til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine, som anslås til 0,3 % af BNP i 2022. Samtidig faldt de anslåede omkostninger ved midlertidige covid-19-nødforanstaltninger til 0,1 % af BNP i 2022 fra 2,0 % i 2021.

(15) Den 18. juni 2021 henstillede Rådet[16], at Tjekkiet i 2022 fastholdt en understøttende finanspolitisk kurs, som omfattede finanseffekten af genopretnings- og resiliensfaciliteten, og opretholdt nationalt finansierede investeringer.

(16) Ifølge Kommissionens skøn var den finanspolitiske kurs[17] i 2022 stort set neutral, nemlig -0,1 % af BNP, som henstillet af Rådet. Som henstillet af Rådet fortsatte Tjekkiet med at støtte genopretningen, herunder med investeringer finansieret af genopretnings- og resiliensfaciliteten. Udgifter finansieret af tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde beløb sig til 1,1 % af BNP i 2022 (1,1 % af BNP i 2021). Nationalt finansierede investeringer udgjorde et neutralt bidrag til den finanspolitiske kurs[18]. Samtidig udgjorde væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) et kontraktivt bidrag på 0,3 procentpoint til den finanspolitiske kurs. Tjekkiet har derfor i tilstrækkelig grad holdt væksten i de nationalt finansierede løbende udgifter under kontrol. Tjekkiet bevarede således de nationalt finansierede investeringer som henstillet af Rådet.

(17) Det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for budgetfremskrivningerne i konvergensprogrammet, er realistisk. Regeringen forventer en realvækst i BNP på 0,1 % i 2023 og 3,0 % i 2024. Til sammenligning ventes ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 en lignende realvækst i BNP på 0,2 % i 2023 og 2,6 % i 2024.

(18) Ifølge konvergensprogrammet for 2023 forventer regeringen, at det offentlige underskud vil falde til 3,5 % af BNP i 2023. Det marginale fald i 2023 afspejler hovedsagelig højere udgifter såsom subsidier i forbindelse med energistøtteforanstaltninger eller højere faste bruttoinvesteringer, som opvejes af lavere vækst i andre udgiftsposter og højere indtægter fra EU-midler. Ifølge programmet ventes den offentlige gældskvote at falde fra 44,1 % ved udgangen af 2022 til 43,5 % ved udgangen af 2023. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes der et offentligt underskud på 3,6 % af BNP i 2023. Dette er i overensstemmelse med underskuddet ifølge konvergensprogrammet. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 vil den offentlige gældskvote være lidt lavere og

---

16 Rådets henstilling af 18. juni 2021 med Rådets udtalelse om Tjekkiets konvergensprogram for 2021 (EUT C 304/10 af 29.7.2021, s. 10).

17 Den finanspolitiske kurs bestemmes bedst ud fra ændringen i primære udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden), idet der ses bort fra kriserelaterede midlertidige covid-19-nødforanstaltninger, mens udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde medtages, i forhold til den potentielle vækst på mellemlang sigt. Yderligere oplysninger findes i boks 1 i de finanspolitiske statistiske tabeller.

18 Andre nationalt finansierede investeringsudgifter udgjorde et ekspansivt bidrag på 0,4 procentpoint af BNP, bl.a. som følge af betalinger til det tjekkiske postvæsen for levering af universelle posttjenester i perioden 2018-2022.

udgøre 42,9 % ved udgangen af 2023. Forskellen skyldes en højere forventet nominel BNP-vækst.

(19) Den offentlige saldo i 2023 forventes at blive påvirket af de foranstaltninger, der er vedtaget for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af energiprisstigningerne. De består af foranstaltninger, der er forlænget fra 2022 (navnlig: en nedsættelse af det bidrag til vedvarende energi, som slutbrugerne betaler, og nedsættelsen af dieselafgifterne) og nye foranstaltninger såsom et loft over el- og gaspriserne og støtte i varmesektoren. Omkostningerne ved disse foranstaltninger opvejes delvis af afgifter på energileverandørers ekstraordinære gevinster, nemlig en afgift, som elproducenterne betaler af indtægter over et vist prisniveau, og en afgift på uventede gevinster for virksomheder, der er aktive inden for produktion af og handel med elektricitet og gas, udvinding af fossile brændstoffer og petrokemikalier. Når disse indtægter tages i betragtning, forventes nettobudgetomkostningerne ved støtteforanstaltningerne ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at ligge på 1,3 % af BNP i 2023[19]. Størstedelen af foranstaltningerne i 2023 synes ikke at være rettet mod de mest sårbare husholdninger eller virksomheder og opretholder ikke fuldt ud prissignalet om at reducere energiefterspørgslen og øge energieffektiviteten. Som følge heraf anslås det i Kommissionens forårsprognose 2023, at størrelsen af de målrettede støtteforanstaltninger, der skal tages i betragtning ved vurderingen af overholdelsen af henstillingen for 2023, udgør 0,1 % af BNP i 2023 (sammenlignet med 0,2 % af BNP i 2022). Budgetomkostningerne til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine forventes at falde med 0,1 procentpoint af BNP i forhold til 2022.

(20) Den 12. juli 2022 henstillede Rådet[20], at Tjekkiet tog skridt til i 2023 at sikre, at væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter er i overensstemmelse med en overordnet neutral finanspolitisk kurs[21], under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til husholdninger og virksomheder, som er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, og til personer på flugt fra Ukraine. Tjekkiet bør være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation. Tjekkiet blev også anbefalet at øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling samt i energiforsyningssikkerhed under hensyntagen til REPowerEU-initiativet, bl.a. ved at anvende genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler.

(21) I Kommissionens forårsprognose 2023 forventes den finanspolitiske kurs i 2023 at være kontraktiv (+ 1,4 % af BNP) i en situation med høj inflation. Dette følger en generelt neutral finanspolitisk kurs i 2022 (–0,1 % af BNP). Væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) ventes i 2023 at indebære et kontraktivt bidrag på 1,2 % af BNP til den finanspolitiske kurs. Dette omfatter de reducerede omkostninger til målrettede støtteforanstaltninger for husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, med 0,1 % af BNP. Dette omfatter også de lavere omkostninger ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine

---

19 Tallet angiver niveauet for de årlige budgetomkostninger ved foranstaltningerne, inkl. løbende indtægter og udgifter samt — hvis det er relevant — investeringsforanstaltninger.

20 Rådets henstilling af 12. juli 2022 om Tjekkiets nationale reformprogram for 2022 og med Rådets udtalelse om Tjekkiets konvergensprogram for 2022 (EUT C 334 af 1.9.2022, s. 19).

21 Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 anslås Tjekkiets potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt (gennemsnit over 10 år), som anvendes til at bestemme den finanspolitiske kurs, nominelt at være på 13,3 %.

(med 0,1 % af BNP). Den forventede vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter er alt i alt i overensstemmelse med Rådets henstilling. Udgifter, der finansieres via tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde, forventes at beløbe sig til 1,6 % af BNP i 2023, mens de nationalt finansierede investeringer forventes at yde et kontraktivt bidrag til den finanspolitiske kurs på 0,5 procentpoint[22]. Tjekkiet planlægger at finansiere yderligere investeringer gennem genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde, samtidig med at landet ikke forventes at fastholde nationalt finansierede investeringer. Det planlægger at finansiere offentlige investeringer med henblik på den grønne og den digitale omstilling og energisikkerhed, som f.eks. forbedringer af energieffektiviteten i offentlige bygninger og investeringer i jernbaner og digitale tjenester, som delvist finansieres af genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde.

(22) Ifølge konvergensprogrammet forventes det offentlige underskud at falde til 2,9 % af BNP i 2024. Faldet i 2024 afspejler hovedsagelig udfasningen af energistøtteforanstaltninger, der resulterer i lavere subsidier, og en lavere vækst i de sociale betalinger i forhold til væksten i det nominelle BNP. Ifølge programmet forventes den offentlige gældskvote af stige til 44,0 % ved udgangen af 2024. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 et offentligt underskud i 2024 på 3,0 % af BNP. Dette er overordnet set i overensstemmelse med underskuddet ifølge programmet. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 vil den offentlige gældskvote være lidt lavere og udgøre 43,1 % ved udgangen af 2024.

(23) Ifølge konvergensprogrammet forventes de fleste energistøtteforanstaltninger udfaset i 2024. Kommissionen antager i øjeblikket nettoomkostninger i forbindelse med energistøtteforanstaltninger på 0,0 % af BNP i 2024, sammenlignet med 1,3 % af BNP i 2023. Disse skøn bygger på antagelsen om, at der ikke sker nye energiprisstigninger.

(24) Ifølge Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 skal der ske en årlig forbedring af strukturelle budgetsaldo i retning af den mellemfristede målsætning med 0,5 % af BNP som benchmark[23]. Af hensyn til den finanspolitisk holdbarhed[24] og behovet for at nedbringe underskuddet til under referenceværdien på 3 % af BNP, bør der ske en forbedring af den strukturelle saldo på mindst 0,5 % af BNP. For at sikre en sådan forbedring bør væksten i nationalt finansierede primære nettoudgifter[25] i 2024 ikke overstige 6,0 %, som det fremgår af henstillingen. Dette vil også bidrage til at reducere kerneinflationen, som ligger et godt stykke over EU-gennemsnittet, og som kan føre til tab af konkurrenceevne, hvis den varer ved.

Samtidig bør de resterende energistøtteforanstaltninger (som Kommissionen i øjeblikket anslår til 1,3 % af BNP i 2023) udfases afhængigt af markedsudviklingen,

---

22 Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et kontraktivt bidrag på 0,1 procentpoint af BNP.

23 Jf. artikel 5 i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97, hvori der også er krav om en tilpasning på mere end 0,5 % af BNP for medlemsstater med en offentlig gæld på over 60 % af BNP eller med mere udtalte risici for gældsholdbarheden.

24 Kommissionen skønnede, at Tjekkiet ville skulle opnå en gennemsnitlig årlig stigning i den strukturelle primære saldo som en andel af BNP på 0,15 procentpoint for at sikre, at den offentlige gæld forbliver på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Dette skøn byggede på Kommissionens efterårsprognose 2022. Udgangspunktet for dette skøn var det forventede offentlige underskud og den forventede offentlige gæld for 2024, som forudsatte, at energistøtteforanstaltningerne ville blive afviklet i 2024.

25 Ved primære nettoudgifter forstås nationale finansierede udgifter eksklusive diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og renteudgifter samt konjunkturbestemte arbejdsløshedsudgifter.

og idet der startes med de mindst målrettede foranstaltninger, og de dertilhørende besparelser bør anvendes til at reducere det offentlige underskud. På grundlag af Kommissionens skøn vil dette føre til en stigning i de primære nettoudgifter under den anbefalede maksimale vækstrate for 2024.

(25) Ud fra en antagelse om uændret politik forventes det i Kommissionens forårsprognose 2023, at de nationalt finansierede primære løbende nettoudgifter stiger til 3,0 % i 2024, hvilket er under den anbefalede vækstrate.

(26) Ifølge programmet forventes de offentlige investeringer at falde fra 4,9 % af BNP i 2023 til 4,4 % af BNP i 2024. De lavere investeringer afspejler lavere nationalt finansierede investeringer og investeringer, der finansieres af EU, med undtagelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten.

(27) Konvergensprogrammet udstikker en mellemfristet finanspolitisk kurs frem til 2026. Ifølge programmet forventes det offentlige underskud at falde gradvist til 2,4 % af BNP i 2025 og til 2,2 % i 2026. Det offentlige underskud ventes således at falde til under 3 % af BNP i 2024. Ifølge programmet ventes den offentlige gældskvote at stige fra 44,0 % ved udgangen af 2024 til 45,0 % ved udgangen af 2026.

(28) Tjekkiet står på mellemlang og lang sigt over for risici med hensyn til den finanspolitiske holdbarhed. En række finanspolitiske foranstaltninger med permanente virkninger, der er truffet i de seneste tre år, herunder en nedsættelse af det personlige indkomstskattegrundlag og en række indeksreguleringer af udgifter til social sikring ud over det lovbestemte minimum, har ført til en forværring af den strukturelle saldo. Der er yderligere et pres på de offentlige finansers holdbarhed på mellemlang til lang sigt på grund af stigende omkostninger i forbindelse med befolkningens aldring. En forventet fordobling af ældrekvoten[26] og en fastsættelse af en pensionsaldersgrænse efter 2030 forventes at føre til en stigning i pensionsudgifterne fra 8,8 % af BNP i 2030 til 11,4 % i 2050. Desuden forventes de offentlige udgifter til sundhedspleje og langtidspleje at stige med henholdsvis 0,9 procentpoint og 1,7 procentpoint af BNP frem til 2070 som følge af den aldrende befolkning. Mulige foranstaltninger med henblik på den finanspolitiske holdbarhed på lang sigt omfatter tilpasning af pensionsalderen i overensstemmelse med stigningen i den forventede levetid, tilskyndelse til øget erhvervsfrekvens for ældre og begrænsning af førtidspensionering, tilpasning af indeksreguleringen af pensioner eller foranstaltninger til at øge udbuddet af arbejdskraft og dermed sikre højere indtægter til pensionssystemet.

(29) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og kriterium 2.2 i bilag V til samme forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Tjekkiet er i gang med at gennemføre sin genopretnings- og resiliensplan dog med risiko for en vis forsinkelse. Tjekkiet indgav én betalingsanmodning, hvilket svarer til 37 milepæle og mål i planen og har resulteret i en samlet udbetaling på ca. 928 mio. EUR. Der er behov for yderligere forbedringer af den administrative kapacitet og prioritering af de vigtigste reformer og investeringer for at sikre en rettidig gennemførelse af planen. Planen forventes at blive revideret i 2023 med tillæg for at dække REPowerEU-kapitlet og tage højde for stigningen i ikketilbagebetalingspligtig støtte. I overensstemmelse med artikel 14, stk. 6, i forordning (EU) 2021/241 tilkendegav Tjekkiet den 30. marts 2023, at det havde til hensigt at anmode om op til 11 mia. EUR i form af yderligere lånestøtte under

[26] Ifølge Kommissionens rapport om befolkningens aldring 2021.

genopretnings- og resiliensfaciliteten. En hurtig medtagelse af det nye REPowerEU-kapitel i genopretnings- og resiliensplanen vil gøre det muligt at finansiere yderligere reformer og investeringer til støtte for Tjekkiets strategiske mål på energiområdet og inden for den grønne omstilling. Det er fortsat vigtigt systematisk at inddrage lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter for at sikre en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen samt af andre økonomipolitiske og beskæftigelsespolitiske tiltag, der går ud over planen, og således sikre et bredt ejerskab til den overordnede politiske dagsorden.

(30) Kommissionen godkendte alle Tjekkiets programmeringsdokumenter vedrørende samhørighedspolitikken i 2022. En hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, er afgørende for at opnå den grønne og den digitale omstilling og øge den økonomiske og sociale modstandsdygtighed samt for at sikre en afbalanceret territorial udvikling i Tjekkiet.

(31) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen skal håndtere, står Tjekkiet også over for en række andre udfordringer, som knytter sig til boligmarkedet, energipolitikken og den grønne omstilling.

(32) For så vidt angår boliger til overkommelige priser har Tjekkiet ligget blandt de dårligst placerede i EU de seneste fem år, med store forskelle fra region til region. Den høje vækst i boligpriserne har gjort det vanskeligt for mellemindkomstgrupper at købe fast ejendom. Det har drevet efterspørgslen efter lejeboliger, som igen er blevet dyrere. Desuden kan den begrænsede sociale boligmasse ikke dække efterspørgslen blandt alle lavindkomsthusstande og sårbare husholdninger (den tegnede sig for 0,4 % af den samlede boligmasse i 2020 mod 7-8 % i gennemsnit i EU[27]), og de eksisterende boligtilskud udnyttes ikke fuldt ud, til dels på grund af den administrative byrde, stigmatisering og manglende viden. Som følge heraf har antallet af familier med boligbehov været stigende i de seneste år, hvilket medfører øgede omkostninger for det offentlige budget og sundhedssystemet. Covid-19-pandemien og tilstrømningen af mennesker på flugt fra krigen i Ukraine har yderligere forværret disse allerede eksisterende udfordringer. Midler under samhørighedspolitikken er fortsat en vigtig kilde til pilotprojekter og finansiering af investeringer i socialt boligbyggeri og bidrager dermed til social beskyttelse og inklusion. Der er dog behov for andre finansieringskilder, hvis situationen skal forbedres betydeligt. Tjekkiet mangler lovgivning om og en omfattende ramme for socialt boligbyggeri, hvilket gør det vanskeligt at koordinere den fragmenterede boligpolitik og fastlægge ansvarsområder blandt nationale og regionale organer. Stabil og bæredygtig finansiering fra nationale kilder vil sammen med vedtagelsen af incitamenter til leje- og andelsboliger være med til at øge udbuddet af økonomisk overkommelige boliger og sikre kontinuitet og opskalering af sådanne bestræbelser. Det vil være afgørende med en effektiv koordinering for at øge boligudbuddet, sikre genopbygning og renovering af eksisterende boliger og udnytte ledige boliger.

(33) Siden begyndelsen af den russiske invasion af Ukraine har Tjekkiet reageret på sin store afhængighed af import af fossile brændstoffer fra Rusland ved at diversificere sine gasforsyninger. Tjekkiet er f.eks. gået fra at være fuldstændig afhængigt af russiske gasforsyninger til primært at skifte til diversificerede gasforsyninger fra Norge og import af flydende naturgas (LNG). Landet har imidlertid ikke oplevet et

[27] OECD Affordable Housing Database 2020, OECD, Paris.

fald i forbruget af fossile brændstoffer, hvilket har medført en høj risiko for forsyningsafbrydelser og prisstigninger med store negative virkninger for husholdningerne og erhvervslivet. Tjekkiets forbrug af naturgas er faldet med 17 % i perioden mellem august 2022 og marts 2023 sammenlignet med det gennemsnitlige gasforbrug i samme periode i de foregående fem år, hvilket er mere end reduktionsmålet på 15 %. Tjekkiet bør fortsætte bestræbelserne på midlertidigt at reducere efterspørgslen efter gas indtil den 31. marts 2024[28].

(34) Udbredelsen af vedvarende energi i Tjekkiet skyldes hovedsagelig lovgivningsmæssige begrænsninger, tilladelsesprocedurer og begrænset distributionskapacitet. Tjekkiet har gjort fremskridt med hensyn til at håndtere en række reguleringsmæssige udfordringer såsom at afskaffe behovet for en licens til at producere elektricitet og en byggetilladelse til mindre solcelleanlæg (op til 50 kWp) og foretage lovændringer for at lette installationen. Der er imidlertid behov for en yderligere indsats for at styrke energifællesskaber og VE-egenforbrugere, indføre en one-stop-shop for vedvarende energi og udpege særligt egnede områder for at fremme udbredelsen af vedvarende energi ved at tilskynde til netudvidelse, fleksibilitet i elsystemet (f.eks. prisfleksibelt elforbrug eller lagring), installation af små systemer og intelligent måling. De lovgivningsmæssige reformer af nettene bør modsvares af investeringer i udvidelse af netkapaciteten, incitamenter til fleksibilitet, udbredelse af vedvarende energi og udbredelse af vedvarende energikilder. Desuden har Tjekkiet et solidt industrimæssigt potentiale til fremstilling af grøn teknologi, og landet kan fremskynde investeringerne i udvikling og opskalering af klimavenlige løsninger og dekarboniseringsløsninger med henblik på at opnå nettonulemissioner senest i 2050.

(35) Stigningen i energipriserne som følge af den russiske angrebskrig mod Ukraine har understreget behovet for at forbedre energieffektiviteten i den tjekkiske bygningsmasse og bekæmpe energifattigdom. Tjekkiet har reageret ved at iværksætte programmer for beboelsesejendomme og hjælpe ældre mennesker og lavindkomsthusstande. Der er dog behov for en større indsats for at forbedre energieffektiviteten ved at gøre den mere tilgængelig. Dette er muligt ved at lette den administrative adgang til subsidier for både husholdninger og erhvervslivet, herunder ved at opbygge kapacitet og færdigheder i de offentlige myndigheder. Der er også behov for oplysningskampagner og særlige landsdækkende rådgivningstjenester for at sikre, at befolkningen er bevidst om behovet for og fordelene ved at reducere energiforbruget, og hjælpe enkeltpersoner og erhvervslivet med let at få adgang til subsidier. Desuden skal Tjekkiet fremskynde opkvalificeringen og omskolingen af arbejdstagere, der i øjeblikket mangler de færdigheder, der er nødvendige for bygningsrenoveringer.

(36) En mindskelse af Tjekkiets eksponering for fossile brændstoffer kan også opnås ved at skifte til nulemissionsjernbaner og andre former for nulemissionsmobilitet. Udbredelsen af nulemissionskøretøjer og fremsynet højkapacitetsopladnings- og optankningsinfrastruktur har imidlertid været mangelfuld. På det lovgivningsmæssige område bør revisionen af den nationale handlingsplan for ren mobilitet og de dertil knyttede lovgivningsmæssige ændringer være et udgangspunkt for at skabe grundforudsætninger for og fjerne hindringer for omstillingen til nulemissionsmobilitet.

[28] Rådets forordning (EU) 2022/1369 og Rådets forordning (EU) 2023/706.

(37) Mangel på arbejdskraft og færdigheder i sektorer og erhverv, der er væsentlige for den grønne omstilling, herunder fremstilling, udbredelse og vedligeholdelse af nettonulteknologi, skaber flaskehalse i omstillingen til en nettonuløkonomi. Uddannelsessystemer af høj kvalitet, der reagerer på ændrede behov på arbejdsmarkedet, samt målrettede opkvalificerings- og omskolingsforanstaltninger er afgørende for at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft og fremme inklusion og omfordeling af arbejdskraft. For at frigøre det uudnyttede arbejdskraftudbud skal disse foranstaltninger være tilgængelige, navnlig for enkeltpersoner og i de sektorer og regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling. I 2022 blev der rapporteret om mangel på arbejdskraft i Tjekkiet for syv erhverv, som kræver specifikke færdigheder relateret til den grønne omstilling (f.eks. blikkenslagere, rørinstallatører, elektrikere og elektromekanikere)[29].

(38) Rådet har på baggrund af Kommissionens vurdering gennemgået konvergensprogrammet 2023, og dets holdning[30] afspejles i henstilling 1 nedenfor,

HENSTILLER, at Tjekkiet i 2023 og 2024 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. neddrosle de energistøtteforanstaltninger, der gælder, inden udgangen af 2023 og bruge de dertilhørende besparelser til at nedbringe det offentlige underskud; sikre, at støtteforanstaltninger, hvis nye energiprisstigninger gør det nødvendigt at træffe sådanne, målrettes beskyttelsen af sårbare husholdninger og virksomheder, er finanspolitisk overkommelige og bevarer incitamenterne til energibesparelser

   sikre en forsigtig finanspolitik, navnlig ved at begrænse den nominelle stigning i nationalt finansierede primære nettoudgifter i 2024 til højst 6,0 %

   opretholde nationalt finansierede offentlige investeringer og sikre en effektiv absorption af tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler, især for at fremme den grønne og den digitale omstilling; fortsætte i perioden efter 2024 med at følge en mellemsigtet finanspolitisk strategi med gradvis og holdbar konsolidering kombineret med investeringer og reformer, der skaber større bæredygtig vækst, for at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt

   træffe foranstaltninger til at sikre de offentlige finansers holdbarhed på lang sigt, herunder pensionssystemets holdbarhed

2. fremskyde gennemførelsen af landets genopretnings- og resiliensplan, blandt andet ved at sikre en passende administrativ kapacitet, og hurtigt afslutte tillægget hertil, herunder REPowerEU-kapitlet, med henblik på hurtigt at påbegynde gennemførelsen heraf; fortsætte den hurtige gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken, idet der sikres komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen

3. styrke udbuddet af almene og økonomisk overkommelige boliger, herunder ved at vedtage en specifik lovgivningsmæssig ramme, forbedre koordineringen mellem

[29] Baseret på Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndigheds Euresrapport fra 2023 om mangel på og overskud af arbejdskraft 2022, dvs. data indsendt af de nationale koordineringsbureauer i Euresnettet. Kravene til færdigheder og viden er bygger på den europæiske taksonomi for færdigheder, kompetencer, kvalifikationer og erhverv (ESCO) med henblik på den grønne omstilling. Eksemplerne er analyseret på grundlag af andelen af grønne ESCO-færdigheder i relevante sektorer. Dataene er ikke sammenlignelige på tværs af landene og dækker en bred vifte af sektorer.

[30] I henhold til artikel 5, stk. 2, og artikel 9, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.

forskellige offentlige organer og tilskynde til opførelse af nye boligbyggerier samt renovering af eksisterende boliger

4. mindske afhængigheden af fossile brændstoffer; øge udbredelsen af vedvarende energi med yderligere investeringer i elnet og direkte udbredelse af vedvarende energikapacitet; strømline tilladelsesprocedurerne for vedvarende energi og gøre nettet egnet til vedvarende energi gennem yderligere reformer, fjerne restriktioner for vedvarende energikilder i lille skala og oprette en one-stop-shop, øge netfleksibiliteten og skabe gunstige betingelser for energifællesskaber; øge energieffektiviteten i fjernvarmesystemer og i bygningsmassen ved at tilskynde til gennemgribende renoveringer og vedvarende varmekilder, lette den administrative adgang til subsidier for både husholdninger og erhvervslivet samt opbygge kapacitet og færdigheder hos offentlige myndigheder; fremme udbredelsen af nulemissionskøretøjer og øge tilgængeligheden af højkapacitetsopladnings- og optankningsinfrastruktur gennem nye reformer for at skabe gunstige betingelser for udbredelsen af køretøjer og infrastruktur og fjerne eksisterende hindringer herfor; øge de politiske bestræbelser med henblik på tilvejebringelse og erhvervelse af færdigheder, der er nødvendige for den grønne omstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den […].

På Rådets vegne
Formand